

สถานการณ์การผลิตและการค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ ช่วง 9 เดือนแรก ปี พ.ศ. 2561

เกวลิน หนูฤทธิ์
กลุ่มเศรษฐกิจการประมง
กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง

1. สถานการณ์การผลิต

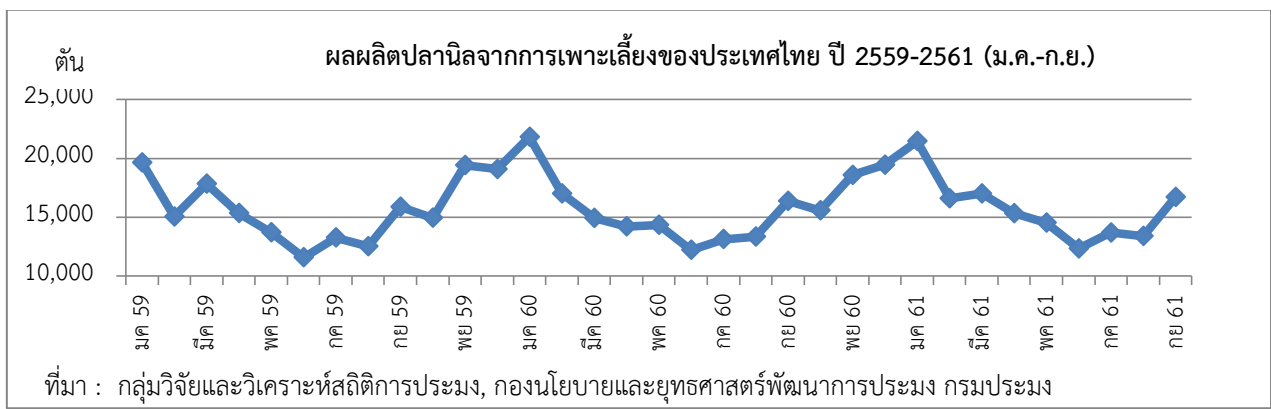
ข้อมูลเบื้องต้นผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยงช่วง 9 เดือนแรก ปี พ.ศ. 2561 ปริมาณ 141,081 ตัน เพิ่มขึ้น 2.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 1 และภาพที่ 1) เนื่องจากในปีนี้อย่างคงมีปริมาณน้ำในเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติเพียงพอต่อการเพาะเลี้ยงปลา เกษตรกรสามารถขยายเนื้อที่การเลี้ยง เพิ่มอัตราการปล่อยลูกพันธุ์ และเพิ่มรอบของการเลี้ยงปลานิลได้มากขึ้น ประกอบกับภาครัฐยังคงดำเนินนโยบายระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่อย่างต่อเนื่อง สำหรับในปี พ.ศ. 2562 คาดว่าปริมาณผลผลิตอยู่ที่ 197,265 ตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2561

ตารางที่ 1 ปริมาณผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยง ปี พ.ศ. 2560-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

(หน่วย : ตัน)

เดือน	2560	2561	%Δ 61/60	%Δ 61
ม.ค.	21,814	21,464	-1.6%	10.4%
ก.พ.	17,009	16,597	-2.4%	-22.7%
มี.ค.	14,932	17,008	13.9%	2.5%
เม.ย.	14,213	15,330	7.9%	-9.9%
พ.ค.	14,347	14,535	1.3%	-5.2%
มิ.ย.	12,229	12,340	0.9%	-15.1%
ก.ค.	13,143	13,691	4.2%	10.9%
ส.ค.	13,349	13,404	0.4%	-2.1%
ก.ย.	16,377	16,712	2.0%	24.7%
ต.ค.	15,579			
พ.ย.	18,580			
ธ.ค.	19,446			
รวม	191,019	141,081		
ไตรมาสที่ 1	53,756	55,069	2.4%	
ไตรมาสที่ 2	40,789	42,205	3.5%	
ไตรมาสที่ 3	42,869	43,807	2.2%	
ไตรมาสที่ 4	53,605			

ที่มา : กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง (ประเมินจากการลงลูกพันธุ์ปลานิล) ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2561

ภาพที่ 1 ปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงปลานิล ปี พ.ศ. 2559-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

2. สถานการณ์ราคา

2.1 ราคาที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม

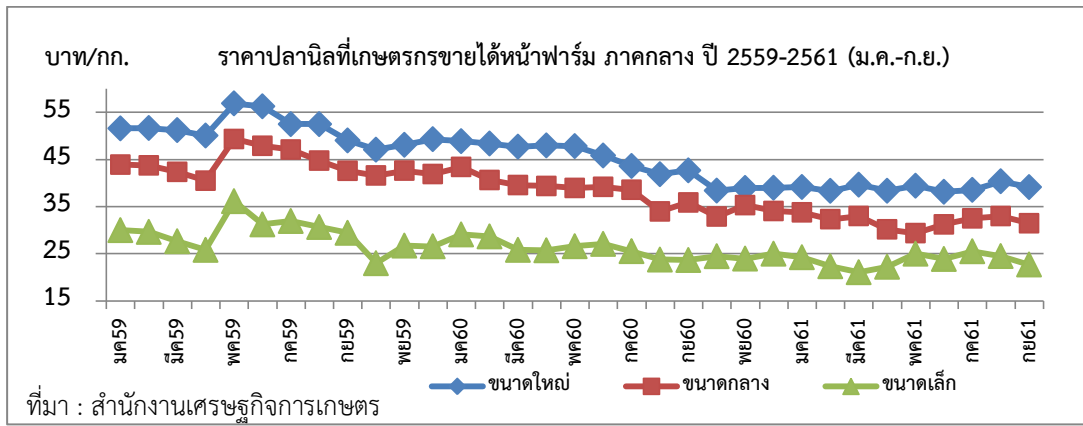
ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์มภาคกลางในช่วง 9 เดือนแรกปี พ.ศ. 2561 ปลานิลขนาดเล็ก 23.50 บาท/กก. ขนาดกลาง 31.87 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 39.02 บาท/กก. โดยทุกขนาดมีการปรับตัวลดลง 0.3% 10.6% และ 7.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตปลานิลออกมามากเกินความต้องการของตลาด ประกอบกับภาวะการค้ำทิ้งในและต่างประเทศยังทรงตัว (ตารางที่ 2 และภาพที่ 2)

ตารางที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2560-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2560	2561	%Δ61/60	2560	2561	%Δ61/60	2560	2561	%Δ61/60
ม.ค.	29.09	24.25	-16.6%	43.42	33.78	-22.2%	48.89	39.16	-19.9%
ก.พ.	28.67	22.33	-22.1%	40.64	32.33	-20.4%	48.39	38.34	-20.8%
มี.ค.	25.81	21.07	-18.4%	39.57	33.00	-16.6%	47.72	39.65	-16.9%
เม.ย.	25.72	22.22	-13.6%	39.37	30.17	-23.4%	47.99	38.36	-20.1%
พ.ค.	26.59	25.00	-6.0%	38.95	29.37	-24.6%	47.84	39.43	-17.6%
มิ.ย.	27.08	23.88	-11.8%	39.19	31.22	-20.3%	45.84	38.14	-16.8%
ก.ค.	25.54	25.52	-0.1%	38.57	32.50	-15.7%	43.62	38.55	-11.6%
ส.ค.	23.75	24.50	3.2%	33.97	32.99	-2.9%	41.87	40.38	-3.6%
ก.ย.	23.66	22.71	-4.0%	35.87	31.46	-12.3%	42.69	39.14	-8.3%
ต.ค.	24.47			32.89			38.39		
พ.ย.	23.96			35.31			38.96		
ธ.ค.	25.00			34.06			39.00		
เฉลี่ย	25.78	23.50		37.65	31.87		44.27	39.02	
ไตรมาสที่ 1	27.86	22.55	-19.0%	41.21	33.04	-19.8%	48.33	39.05	-19.2%
ไตรมาสที่ 2	26.46	23.70	-10.4%	39.17	30.25	-22.8%	47.22	38.64	-18.2%
ไตรมาสที่ 3	24.32	24.24	-0.3%	36.14	32.32	-10.6%	42.73	39.36	-7.9%
ไตรมาสที่ 4	24.48			34.09			38.78		

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2559-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

2.2 ราคาขายส่ง

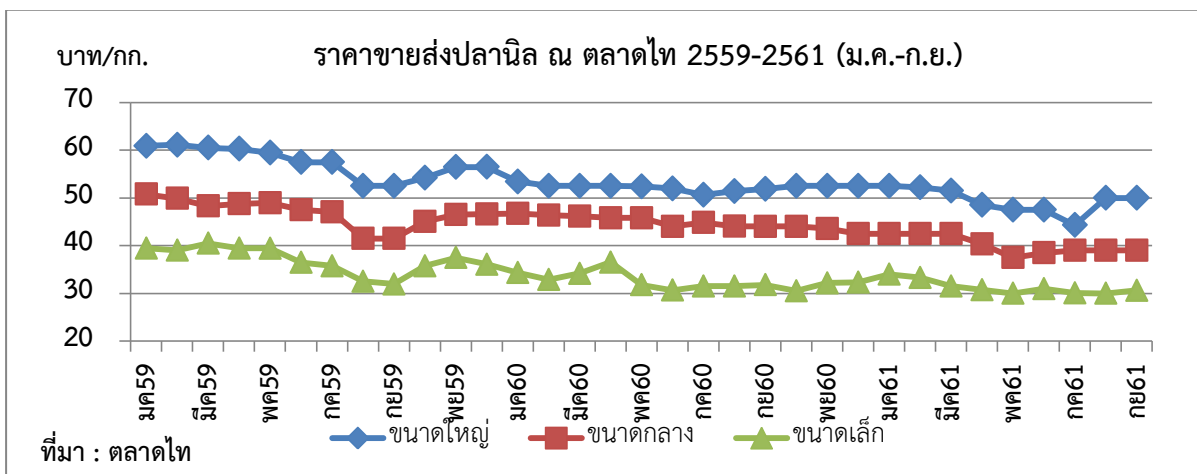
ราคาขายส่ง ณ ตลาดไท ช่วง 9 เดือนแรก ปี พ.ศ. 2561 ปลานิลขนาดเล็กอยู่ที่ระดับ 31.24 บาท/กก. ขนาดกลาง 40.09 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 49.96 บาท/กก. โดยปลานิลทุกขนาดมีการปรับตัวลดลง 4.7% 11.5% และ 5.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 3 และภาพที่ 3)

ตารางที่ 3 ราคาขายส่ง ปี พ.ศ. 2560-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2560	2561	%Δ61/60	2560	2561	%Δ61/60	2560	2561	%Δ61/60
ม.ค.	34.34	34.00	-1.0%	46.73	42.50	-9.1%	53.40	52.50	-1.7%
ก.พ.	32.88	33.29	1.2%	46.36	42.50	-8.3%	52.50	52.21	-0.6%
มี.ค.	34.15	31.50	-7.8%	46.15	42.50	-7.9%	52.50	51.50	-1.9%
เม.ย.	36.50	30.72	-15.8%	45.79	40.33	-11.9%	52.50	48.53	-7.6%
พ.ค.	31.79	30.00	-5.6%	45.79	37.50	-18.1%	52.39	47.50	-9.3%
มิ.ย.	30.67	30.95	0.9%	44.00	38.50	-12.5%	51.95	47.50	-8.6%
ก.ค.	31.50	30.07	-4.5%	44.84	39.00	-13.0%	50.63	44.31	-12.5%
ส.ค.	31.50	30.00	-4.8%	44.06	39.00	-11.5%	51.40	50.00	-2.7%
ก.ย.	31.80	30.60	-3.8%	44.00	39.00	-11.4%	51.87	50.00	-3.6%
ต.ค.	30.50			44.00			52.50		
พ.ย.	32.15			43.55			52.50		
ธ.ค.	32.31			42.50			52.50		
เฉลี่ย	32.51	31.24		44.81	40.09		52.22	49.96	
ไตรมาสที่ 1	33.79	32.93	-2.5%	46.41	42.50	-8.4%	52.80	52.07	-1.4%
ไตรมาสที่ 2	32.99	30.56	-7.4%	45.19	38.78	-14.2%	52.28	47.84	-8.5%
ไตรมาสที่ 3	31.60	30.22	-4.4%	44.30	39.00	-12.0%	51.30	48.10	-6.2%
ไตรมาสที่ 4	31.65			43.35			52.50		

ที่มา : www.talaadthai.com

ภาพที่ 3 ราคาขายส่งปลานิล ณ ตลาดไท ปี พ.ศ. 2559-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

2.3 ราคาขายปลีก

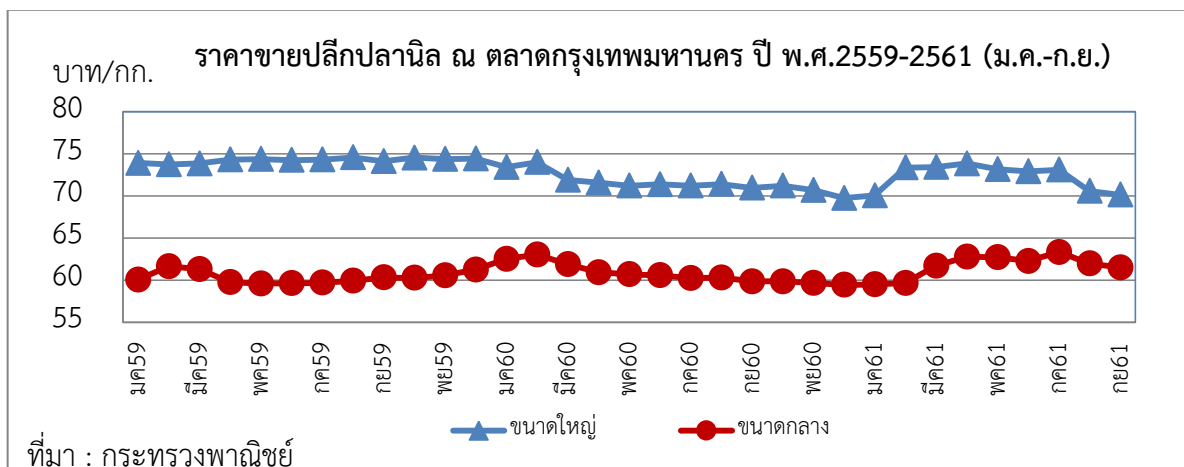
ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพมหานครในช่วง 9 เดือนแรก ปี พ.ศ. 2561 ปลานิลขนาดกลางอยู่ที่ระดับ 61.62 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 72.31 บาท/กก. โดยปลานิลทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.7% และ 0.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 4 และภาพที่ 4)

ตารางที่ 4 ราคาขายปลีก ปี พ.ศ. 2560-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2560	2561	%Δ61/60	2560	2561	%Δ61/60
ม.ค.	62.53	59.52	-4.8%	73.44	70.07	-4.6%
ก.พ.	63.05	59.67	-5.4%	74.04	73.40	-0.9%
มี.ค.	62.26	61.72	-0.9%	71.92	73.45	2.1%
เม.ย.	60.94	62.80	3.1%	71.59	73.86	3.2%
พ.ค.	60.72	62.74	3.3%	71.24	73.19	2.7%
มิ.ย.	60.60	62.28	2.8%	71.39	72.93	2.2%
ก.ค.	60.26	62.34	3.5%	71.24	73.14	2.7%
ส.ค.	60.32	62.00	2.8%	71.44	70.61	-1.2%
ก.ย.	59.86	61.52	2.8%	70.99	70.17	-1.2%
ต.ค.	59.86			71.24		
พ.ย.	59.68			70.71		
ธ.ค.	59.47			69.76		
เฉลี่ย	60.80	61.62		71.58	72.31	
ไตรมาสที่ 1	62.61	60.30	-3.7%	73.13	72.31	-1.1%
ไตรมาสที่ 2	60.75	62.61	3.1%	71.41	73.33	2.7%
ไตรมาสที่ 3	60.15	61.95	3.0%	71.22	71.31	0.1%
ไตรมาสที่ 4	59.67			70.57		

ที่มา : <http://www.price.moc.go.th>

ภาพที่ 4 ราคาขายปลีกปลานิล ณ ตลาดกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2559-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

3. สถานการณ์การค้าของประเทศไทย

3.1 การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 9 เดือนแรกปี พ.ศ. 2561 ปริมาณ 8,344.2 ตัน คิดเป็นมูลค่า 299.7 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 87.4% และ 10.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา รูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่ส่งออกมากที่สุด คือ ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นสัดส่วน 77.8% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา คือ ปลานิลสดแช่เย็น 13.1% ปลานิลมีชีวิต 5.1% เนื้อปลานิลแช่แข็ง 4.0% และ ตามลำดับ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 5) โดยมีตลาดหลัก คือ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 39.1% กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 17.1% กลุ่มอาเซียน 18.6% สหรัฐอเมริกา 8.7% ไต้หวัน 6.4% กลุ่มแอฟริกา 4.9% และประเทศอื่นๆ 5.2% (ภาพที่ 6) สำหรับในปี พ.ศ.2561 คาดว่าการส่งออกจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าขยายตัว แต่ทั้งนี้ต้องระมัดระวังในเรื่องความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเช่นกัน หากค่าเงินบาทมีแนวโน้มแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง ส่งผลให้ราคาผลิตภัณฑ์ ปลานิลของไทยมีราคาสูงกว่าของประเทศคู่แข่ง กระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลานิลของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560-2561 (ม.ค.-ก.ย.)

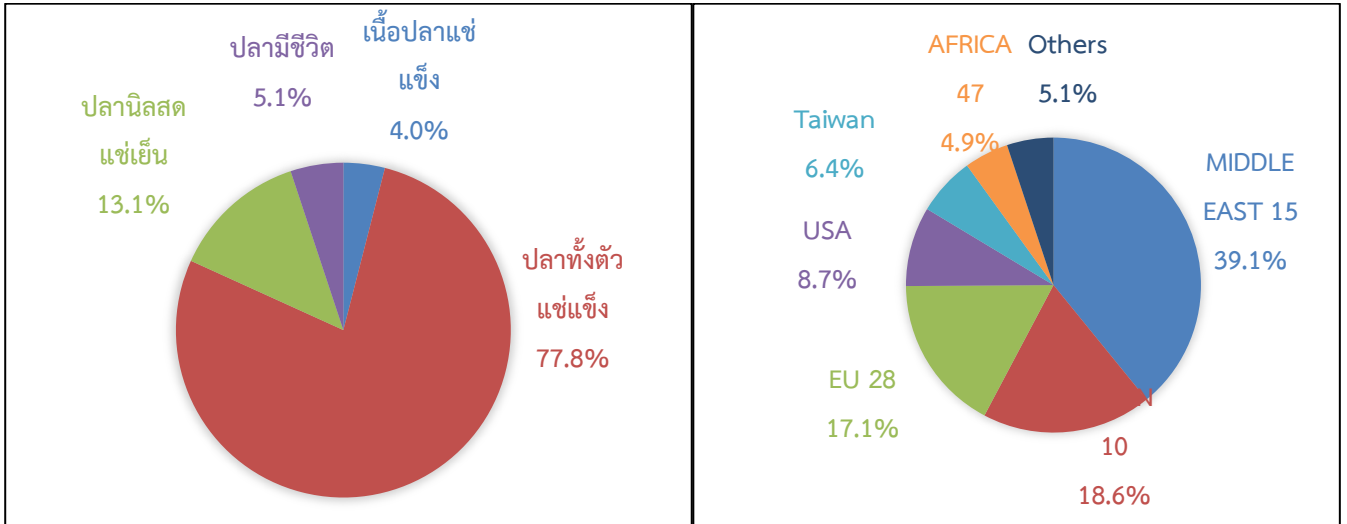
ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2560 (ม.ค.-ก.ย.)		2561 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	3,789.7	197.9	5,060.8	233.1	33.5	17.8
2	ปลานิลสดแช่เย็น	185.7	3.5	2,953.0	39.9	1,490.2	1,022.9
3	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	411.6	67.5	91.9	12.0	-77.7	-82.2
4	ปลานิลมีชีวิต	27.4	1.4	238.4	15.3	770.1	992.9
5	เนื้อปลาแช่เย็น	38.8	1.7	-	-	-	-
รวม		4,453.2	272.0	8,344.2	299.7	87.4	10.2

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

รหัสพิกัดปลานิลและผลิตภัณฑ์ :

03019940003	ปลานิลมีชีวิต	03027100001	ปลานิลสดแช่เย็น	03032300000	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง
03043100001	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่เย็น	03045100002	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่เย็น	03046100000	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่แข็ง
03049300003	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่แข็ง	03055990003	ปลานิลแห้งไม่รมควัน		

ภาพที่ 5 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลไทยส่งออก 9 เดือนแรก ปี 61 ภาพที่ 6 สัดส่วนมูลค่าส่งออกปลานิลไทยไปยังประเทศต่างๆ 9 เดือนแรก ปี 61

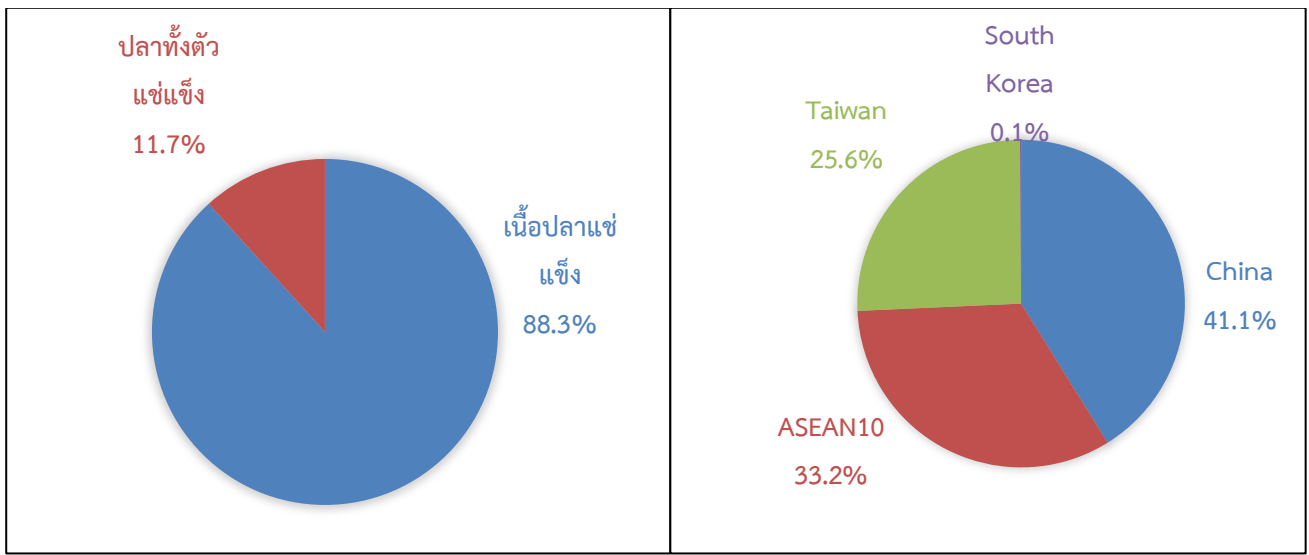
3.2 การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 9 เดือนแรกปี พ.ศ. 2561 มีปริมาณ 822.3 ตัน คิดเป็นมูลค่า 103.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 136.6% และ 135.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบการนำเข้า คือ เนื้อปลานิลแช่แข็ง ร้อยละ 88.3 และปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 11.7 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด (ตารางที่ 10 และภาพที่ 7) โดยมีตลาดนำเข้าหลักจากประเทศจีน 41.1% กลุ่มอาเซียน 33.2% ไต้หวัน 25.6% และเกาหลีใต้ 0.1% ตามลำดับ (ภาพที่ 8)

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลานิลของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560–2561 (ม.ค.-ก.ย.)

ลำดับที่	รายการ	ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท					
		2560 (ม.ค.-ก.ย.)		2561 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	327.8	42.4	522.5	91.1	59.4	114.9
2	ปลานิลแช่แข็ง	19.7	1.6	299.7	12.1	1,421.3	656.3
รวม		347.5	43.9	822.3	103.2	136.6	135.1

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 7 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลไทยนำเข้า 9 เดือนแรก ปี 61 ภาพที่ 8 สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าปลานิลจากประเทศต่างๆ 9 เดือนแรก ปี 61

4. ปัญหาอุปสรรคการเลี้ยงปลานิลของประเทศไทย

4.1 ด้านการผลิต

4.1.1 เกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ขาดแคลนเงินลงทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ

4.1.2 การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากยังขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจ ต้องมีการบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ต้องการ

4.1.3 การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล ส่งผลให้จำนวนฟาร์มปลานิลที่ได้มาตรฐาน (GAP) มีน้อยอีกทั้งเกษตรกรขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาฟาร์มให้ได้มาตรฐาน เนื่องจากราคาจำหน่ายปลานิลที่ได้มาตรฐานก็ไม่ได้สูงขึ้นตามไปด้วย

4.1.4 ขาดแคลนสายพันธุ์ปลานิลที่มีคุณภาพ และบางช่วงมีการขาดแคลนลูกพันธุ์ปลานิล โดยเฉพาะในช่วงที่มีอัตราการฟักไข่ได้ปริมาณน้อย เช่น ช่วงอุณหภูมิสูงมากในฤดูร้อน และช่วงอุณหภูมิต่ำในฤดูหนาว

4.1.5 ปัญหาผลผลิตปลานิลหลายจังหวัดล้นตลาดในช่วงปี พ.ศ. 2560 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเกษตรกรลงลูกปลาพร้อมๆกัน ส่งผลให้ผลผลิตปลานิลออกมาพร้อมกัน อีกทั้งพ่อค้ามีการนำผลผลิตจังหวัดใกล้เคียงมาจำหน่ายในพื้นที่ของตนซึ่งผลผลิตล้นอยู่ก่อนแล้ว ยิ่งทำให้ราคาปลานิลตกต่ำลงไปอีก

4.2 ด้านการตลาด

4.2.1 ตลาดปลานิลไทย ผลิตปลานิลส่วนใหญ่บริโภคภายในประเทศร้อยละ 90-95 และส่งออกเพียงร้อยละ 5-10 ส่วนใหญ่ส่งออกไปขายยังตลาดระดับล่าง ในรูปแบบปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ซึ่งมีมูลค่าต่ำ ยังไม่สามารถที่จะเข้าไปแย่งส่วนแบ่งตลาดในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้บริโภครายใหญ่ของโลก ไทยมีส่วนแบ่งตลาดในสหรัฐอเมริกาเพียง 1-2% ในรูปแบบปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง และเนื้อปลานิลแช่แข็ง

4.2.2 ปัญหาราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์มตกต่ำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากพ่อค้าเข้าไปจับผลผลิตที่ได้ขนาดที่ตลาดต้องการล่าช้ากว่าปกติ สาเหตุเพราะไม่มีคำสั่งซื้อจากลูกค้า ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนการเลี้ยงเพิ่มขึ้น ประกอบกับขนาดปลาที่พ่อค้าเข้ามาจับได้มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่ตลาดต้องการ (over size) ทำให้ขายปลานิลได้ในราคาต่ำลงไป เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลได้ผลกำไรลดลง ในขณะที่ราคาอาหารเม็ดสำเร็จรูปไม่ได้ลดลง ซึ่งเป็นต้นทุนหลักในการเลี้ยงปลานิล

5. แนวทางแก้ไขปัญหาลูกปลา

5.1 ด้านการผลิต

5.1.1 กรมประมงมีโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

5.1.2 กรมประมงจัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ระหว่างปี พ.ศ. 2558-2561 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต กล่าวคือ เพิ่มผลผลิตต่อไร่ ลดต้นทุนการเลี้ยง และยกระดับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงให้ได้มาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น เพิ่มมูลค่าสินค้าปลานิล รวมถึงส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรทั้งนี้เพื่อช่วยให้มีอำนาจต่อรอง การซื้อปัจจัยการผลิตได้ในราคาที่ถูกลง รวมทั้งการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

5.1.3 กรมประมงได้พัฒนาและปรับปรุงลูกพันธุ์ปลานิลจิตลดาพันธุ์ที่ดี และแจกให้แก่ศูนย์วิจัยและพัฒนา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดทั่วประเทศนำไปผลิตเป็นพ่อแม่พันธุ์ เพื่อผลิตลูกพันธุ์ที่ดีมีคุณภาพให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลต่อไป

5.2 ด้านการตลาด

5.2.1 ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์หลากหลาย เพื่อเพิ่มมูลค่า ทดแทนการส่งออก ในรูปปลาทั้งตัวแช่แข็ง ซึ่งมีมูลค่าต่ำ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลานิลให้ได้มาตรฐานตรงความต้องการของผู้นำเข้า เพื่อป้อน ตลาดระดับบนที่มีอำนาจการซื้อเพิ่มขึ้น

5.2.2 กรมประมงจัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) โดยมีกิจกรรมเร่งรัด การรับรองฟาร์มมาตรฐาน GAP เพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ อบรมหลักสูตรการแปรรูปสัตว์น้ำ ประชาสัมพันธ์การบริโภคปลานิล ภายในประเทศ มีการจัดงานเทศกาลกินปลาในพื้นที่

5.2.3 กรมประมงได้มอบหมายแนวทางการจัดหาตลาดสินค้าปลานิลให้แก่เกษตรกรภายใต้โครงการ ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยจัดหาตลาดสินค้าเกษตรให้แก่กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีแหล่ง จำหน่ายสินค้าของตนเอง

5.2.4 การแก้ไขปัญหาผลผลิตปลาน้ำจืดตกต่ำ ดำเนินการจัดสัมมนาโดย ธนาการเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วน เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2561 สรุปผลการสัมมนาที่จะต้องดำเนินการระยะสั้น ดังนี้ 1) การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำ 2) จับผลผลิตปลา บางส่วนขาย เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน 3) ลดต้นทุนการผลิต เพื่อลดรายจ่ายให้เกษตรกร 4) องค์การสะพานปลาให้ พื้นที่สำหรับบริการเกษตรกรนำสินค้าสัตว์น้ำวางจำหน่าย โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย สำหรับแผนระยะยาว นำนโยบายการตลาด นำการผลิต โดยการศึกษาตลาดปลาน้ำจืด ความนิยมของผู้บริโภค ทั้งชนิดปลา ขนาด คุณภาพ ปริมาณความต้องการ เพื่อ

ผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และจัดทำแผนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรครบวงจร และแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตร รวมทั้งเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางสัตว์น้ำของประเทศ โดยให้มีฝ่ายการตลาดจากสถาบันเกษตรกร และมีกระทรวงพาณิชย์ดูแลด้านการตลาดสินค้าสัตว์น้ำ

5.2.5 ภาครัฐมีแนวนโยบายในการบริหารจัดการผลผลิตสินค้าเกษตรให้สมดุลกับความต้องการของตลาดผ่านช่องทางโครงการตลาดประชารัฐ เป็นการบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบประชารัฐ เพื่อพัฒนาตลาดใหม่และขยายพื้นที่ตลาดที่มีอยู่เดิมให้แก่กลุ่มเกษตรกร เพื่อได้มีแหล่งจำหน่ายผลผลิตตั้งแต่ระดับตลาดชุมชน รวมทั้งสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรมีการวางแผนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด เพื่อป้องกันสินค้าสัตว์น้ำมีปริมาณมากจนส่งผลกระทบต่อราคา

5.2.6 ราคาปลานิลที่เกษตรกรจำหน่ายหน้าฟาร์มตกต่ำ เกษตรกรปรับตัวโดยการลดต้นทุนค่าอาหารลงโดยการทำน้ำเขียว เพื่อสร้างแพงกตอนพืชและสัตว์เป็นอาหารปลา และมีการอัดอาหารเม็ดสำเร็จรูปในช่วงที่ปลานิลมีราคาสูงขึ้น เกษตรกรใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงต่อรุ่นยาวนานขึ้น ลดรอบการเลี้ยงต่อปี เดิมเคยเลี้ยงได้ 2 รุ่นต่อปี ปัจจุบันเหลือเพียง 1 รุ่นต่อปี นอกจากนี้เกษตรกรมีการปรับวิธีการเลี้ยงโดยการเพิ่มชนิดปลากินพืชหลากหลายชนิดเลี้ยงในบ่อเดียวกัน เพื่อลดความเสี่ยงด้านราคาจำหน่ายสัตว์น้ำชนิดใดชนิดหนึ่ง

แหล่งข้อมูล :

1. สถิติผลผลิตปลานิล : กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง, กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง กรมประมง
2. ราคาปลานิล : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ตลาดไท, กระทรวงพาณิชย์
3. สถิติการส่งออกและนำเข้าปลานิลของประเทศไทย : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ, กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง กรมประมง
4. เอกสารโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
5. สรุปผลการสัมมนาเพื่อแก้ไขปัญหาาราคาผลผลิตปลาน้ำจืดตกต่ำ, นายจุฬ สิ้นชัยพานิช ผู้ตรวจราชการกรม
6. การสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลานิล จังหวัดชลบุรี

